

Raport Dyzurnet.pl: w 2018 r. prawie 2000 przypadków treści pornograficznych z udziałem dzieci

13 239 incydentów, związanych z nielegalnymi lub szkodliwymi treściami w internecie przeanalizowali w ubiegłym roku eksperci zespołu reagowania Dyzurnet.pl. Prawie 2000 z nich stanowiły treści prezentujące seksualne wykorzystywanie dzieci. Eksperci zauważają niepokojący trend – w sieci krążą zdjęcia i wideo o charakterze seksualnym, które dzieci i młodzież wykonują i udostępniają samodzielnie.

Internauci zgłaszają do zespołu reagowania nielegalne i szkodliwe treści: propagowanie ustrojów totalitarnych, nawoływanie do nienawiści, dostępną dla osób niepełnoletnich twardą pornografię. Ustawa o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa nałożyła na Państwowy Instytut Badawczy NASK, w którego strukturze działa zespół Dyzurnet.pl, rolę CSIRT NASK – jednego z trzech CSIRT poziomu krajowego, który jest odpowiedzialny m.in. za przyjmowanie i analizowanie zgłoszeń dotyczących treści pornograficznych z udziałem dzieci, którą to rolę od 2005 r. pełni Dyzurnet.pl.

"Od lat zgłoszenia, dotyczące materiałów CSAM (child sexual abuse material), stanowią ok. 80 proc. wszystkich zawiadomień o nielegalnych treściach" – wyjaśnia kierownik zespołu Dyzurnet.pl Martyna Różycka.

Eksperci zespołu zaobserwowali, że w ostatnim czasie wzrasta liczba intymnych obrazów (zdjęć i wideo), które dzieci i młodzież prawdopodobnie robią sobie sami i udostępniają innym osobom przez internet. Mogą to być materiały sekstingowe, wykonane w celu przesłania tylko do jednej osoby, a są udostępniane dalej bez wiedzy autora. Część z nich może być wynikiem uwodzenia osoby nieletniej przez osobę dorosłą.

Niepokojący jest fakt, że na materiałach samodzielnie wytwarzanych przez dzieci i młodzież często występują osoby poniżej okresu pokwitania, czyli poniżej 13 roku

życia. Tego typu materiały można napotkać w powszechnie dostępnych serwisach – mówi Martyna Różycka.

Niektóre z tych materiałów to zapisy wideo lub screenshoty pokazów online, podczas których młodzi uczestnicy obnażają się lub podejmują czynności seksualne. Pokazy erotyczne online przeważnie prowadzone są na platformach streamingowych, a także portalach społecznościowych, gdzie można prowadzić wideokonferencję lub transmisję na żywo. Analizując zgłoszenia, eksperci zwrócili uwagę na wpisy i komentarze publikowane pod materiałami, które wskazywały na niewystarczającą reakcję administratorów serwisu i społeczności strony. W niektórych przypadkach użytkownicy wręcz namawiają nieletnich do podejmowania różnych aktywności, w tym czynności seksualnych, zamiast zgłosić do moderacji profil małoletniej osoby.

Fakt, że nastolatek samodzielnie wykonuje zdjęcie lub wideo, albo pozuje w trakcie pokazu online, nie oznacza że robi to dobrowolnie. Nakłanianie osoby małoletniej do podejmowania czynności seksualnych oraz do rejestrowania jej wizerunku w sytuacjach intymnych jest zabronione przez prawo i podlega karze.

Odpowiedzialność za wykorzystanie dziecka do wytworzenia materiałów pornograficznych ponosi osoba dorosła, która je do tego skłania. Odpowiedzialność spoczywa również na administratorach serwisu, którzy powinni przerwać tego typu pokaz i na innych użytkownikach serwisu, którzy mogą zgłosić sprawę do moderatora lub zwrócić uwagę dziecku, że nie powinno podejmować ryzykownych zachowań – podkreśla kierownik zespołu Dyżurnet.pl.

Dyżurnet.pl w swoim raporcie zwraca uwagę na to, że serwisy internetowe powinny od razu reagować na sygnały o zabronionych w regulaminie aktywnościach lub treściach. Opóźnienie w reakcji rodzi ryzyko, że szkodliwe treści będą udostępnione dalej. Natomiast w sytuacji, gdy może dochodzić do przestępstwa, np. uwodzenia osoby nieletniej, należy przestać zgłoszenie na policję lub do zespołu Dyżurnet.pl.

Do Dyżurnet.pl internauci najczęściej przesyłają link do podejrzanej strony przez formularz kontaktowy dostępny na stronie <https://dyzurnet.pl/> . Inne możliwości to zgłoszenie przez e-mail lub automatyczną infolinię telefoniczną. Eksperci zespołu sprawdzają przede wszystkim czy na zgłoszonej stronie rzeczywiście znajduje się treść nielegalna. Jeśli tak, zawiadamiają policję, a w przypadku materiałów prezentujących seksualne wykorzystywanie dzieci – zespoły reagujące w odpowiednim kraju oraz Interpol. W 2018 r. 167 spraw zostało przekazanych przez ekspertów zespołu do Komendy Głównej Policji, a 1466 współpracującym zespołom reagującym w innych krajach oraz Interpolowi.

Dyżurnet.pl to jedyny zespół w Polsce, który reaguje na treści przedstawiające seksualne wykorzystywanie dzieci. Został założony w NASK w 2005 roku i od samego początku należy do międzynarodowego stowarzyszenia INHOPE, które skupia podobne zespoły reagujące z całego świata. Zespół oprócz działań operacyjnych, które są związane z analizą treści, podejmuje inicjatywy podnoszące poziom świadomości o zagrożeniach internetowych oraz bezpieczeństwie w sieci. W sierpniu 2018 roku działania podejmowane przez Zespół wpisano na mocy ustawy do Krajowego Systemu Cyberbezpieczeństwa. Od początku swojej działalności Dyżurnet.pl realizuje strategię Komisji Europejskiej *Better Internet for Children* współtworząc Polskie Centrum Programu Safer Internet (PCPSI).

Zespół działa w strukturze Państwowego Instytutu Badawczego NASK.

Pełna treść raportu zespołu Dyżurnet.pl, podsumowującego działalność w 2018 r. znajduje się na stronie <https://dyzurnet.pl/nowy-raport-dyzurnetpl.html> .